

Vysoká škola výtvarných umení v Bratislavě

Oponentský posudek habilitační práce

Habilitant: akad. mal. Milan Hnat, ArtD.

Název habilitační práce: „Vnitřní model, pluralita jazyků“ (soubor uskutečněných děl od roku 2000)

Obor habilitačního řízení: 2.2.1 Výtvarné umění

Oponent: doc. MgA. František Kowolowski

Pedagogická praxe

a) Vzdělanostní profil uchazeče

b) Kariérní profil uchazeče

Akad. mal. Milan Hnat, ArtD. je absolventem Vysoké školy výtvarných umení v Bratislavě v oboru Restaurování malby, kde ukončil své studium diplomem v roce 1988. Na téže škole absolvoval v letech 2001-2005 externí doktorandské studium v oboru Výtvarné umění, se specializací na volnou výtvarnou tvorbu s titulem „ArtD.“. V roce 2002 absolvoval pedagogické vzdělávání učitelů na UMB. Od roku 1999-2008 působil jako odborný asistent na Katedře výtvarné tvorby a edukace, Fakulty humanitních věd, UMB, v Banské Bystrici. Další kariérní růst žadatele vykazuje progresivní tendence a od roku 2009 doposud je odborným asistentem na Katedře malby, Fakulty výtvarných umění, Akademii umění v Banské Bystrici, kde působí nyní také jako vedoucí Katedry malby a taktéž se spolupodílí na chodu Fakulty výtvarných umění jako proděkan pro studium. V tomto ohledu je vzdělanostní profil uchazeče nadměru uspokojivý a vykazuje odborný růst a jeho pedagogickou způsobilost. Jeho mnoholeté působení na Katedře malby Fakulty výtvarných umění v Banské Bystrici zcela splňuje předpoklady k tomu, aby se ucházel o habilitační řízení na VŠVU v Bratislavě. Na druhou stranu postrádám v této pedagogické praxi možnost působení i na jiných školách. V pedagogické a další profesní činnosti hodnocené autorem splňuje Milan Hnat minimum požadovaných položek. V profilu žadatele je akcentována schopnost spolupodílet se na odborných textech se zaměřením na pedagogickou činnost. Jeho dosavadní pedagogická práce se zaměřovala na Výtvarnou přípravu pro první ročníky na Katedře malby. V tomto kontextu je autor kompetentním a seznámeným s didakticko-uměleckou činností a vykazuje tím dobrý vhled do poznatků v této oblasti.

Pedagogická, vědecká, umělecká způsobilost

Vědecká odborná činnost habilitanta se naplňuje dostačujícím způsobem autoevaluačních kritérií, a to zejména svou teoretickou disertační prací na VŠVU v Bratislavě tématicky zaměřenou na biblická východiska a inspirace v Evropském výtvarném umění 20. století (Eschatologické vize). Toto téma je zároveň nosným a důležitým prvkem habilitantovy umělecké tvorby. Další texty se dotýkají etiky v umění (Sborník „Výtvarné aktivity jako prostředek humanizace v pedagogickém procesu“, 2000). V oblasti tvořivých symposií a akcí v domácím prostředí evidujeme tři projekty. V profilu uchazeče postrádám účast na symposiích a akcích v zahraničí, či kurátorské činnosti, kde není autor tak výrazně aktivní. To poukazuje na dostatečnou způsobilost v oblasti vědecké a pedagogické činnosti. V pedagogickém profilu je autor svázán s pedagogickou praxí na Katedře malby Fakulty výtvarných umění v Banské Bystrici, kde je členem v odborných orgánech, porotách a komisích a souběžně k tomu vedl 15 bakalářských a 11 diplomových prací. Umělecká způsobilost autora je výrazná na významných mezinárodních výstavách, a to především v oblasti malby a digitálních tisků jako: Triennale „off Painting“ v Osace či jiných druhů bienále v Koreji, Maďarsku, Taiwanu a USA. Tyto výsledky jsou relevantními uměleckými výkony na mezinárodní scéně. Méně zásadních výsledků dosáhl autor na poli tvůrčích aktivit, samostatných výstav či prezentacích celostátního významu, a to především prezentacích v lokálních galeriích na území České republiky, Polska a Slovenska.

Habilitační práce

Umělecká činnost autora se orientuje především na malbu, kresbu, digitální fotografii a grafiku. Již od samého začátku 90. let 20. století ikonograficky navazuje na postmoderně orientovaný malířský projev. Je zřejmé, že tyto postupy a poetika poznamenala jeho tvorbu v jeho dalším směřování. Jeví se mi, že na poli malby dosáhl autor výraznějších výsledků, než v oblasti grafiky a digitálně manipulované fotografie. Předložená habilitační práce akad. mal. Milana Hnata, ArtD. od svého začátku osciluje na pomezí meta-narativních a groteskních forem a tvarosloví, které se utvářelo ze zkušenosti s obrazem a významem obrazu pro pozdní postmoderní situaci, která vychází z předpokladu svobodné až nespoutané transmutace formálních postupů. Svoji práci řadí do tří formotvorných a obsahových částí. V první části se zabývá, a podle mého dosahuje nejvýraznějších výsledků v oblasti biologických a antropologických forem. V samotném podtitulu operuje významy jako groteska – eschatologie – parafráze. Toto vnímání uměleckého díla se vztahuje k lokálnímu pocitu, jež transformuje vydělená formální hlediska ve figurálních kompozicích (návaznost na umělecký směr Transavantgardy, postsurrealistické tendence, defragmentace figurálních námětů, grotesknost) do podoby podvědomých funkcí, pocitových složek a myšlenek, které směřují k synkretické formální nespoutanosti. Tato heterogenost obrazové plochy poukazuje místo stylové,

poetické vyhraněnosti a konceptuální orientace poválečných avantgard na synkretickou, eklektickou, polystylovou a historizující estetiku. Revitalizuje tak tradiční výtvarná média, žánry a zobrazovací postupy. Pojem „trans“, jehož původcem je Achille Bonito Oliva, teoretik a kurátor, který chtěl vyjádřit dobové transverzální pohyby ve výtvarném myšlení západní provincie sice ne-negující výdobytky avantgard, ovšem aktualizující a revidující multikulturní kontext nastupující globální kultury. Tento umělecký postoj odmítl elitářské experimenty modernistů a setřel tak zbývající rozdíly mezi vysokou a nízkou kulturou. Abstraktní a neosobní nahradili konkrétním a individuálním, místo destrukce začali uplatňovat dekonstrukci, a to použitím figurace a neoexpresivního výrazu poukazovali na otevřenost jazyka a heretickým zacházením se symboly nejrozmanitějších provinciencí, citací a perzifláží. Tato danost je vlastní bezvýhradně Milanu Hnatovi. V autorově výtvarné řeči se formální zobrazovací metody prezentují především jako dva plány. Je to jeviště pro polystylové zobrazovací postupy. Barevnost je formována do striktních až primárních a kontrastních barev. Předpokládám, že motivaci k používání parafráze v umělecké tvorbě je motivace nabízet další výklad prožitku nebo obrazu obecně. V souboru prací „Metafora a metamorfóza“ autor transformuje digitální obraz do podoby složitých meta-narativních a metafyzických obsahů. Imaginace je spojena s metafyzickým, a podle autora spěje k disparátnímu, rozdělenému nesouladu zobrazované reality – námětu. Problematickým se jeví práce s nabídnutou vizualitou. Sociální – dokumentární se mění v metafyzické, tedy v nespojitelné. Reálný obraz je znejšťován jeho metafyzickou vahou. Manipulace s reálným obrazem přerůstá v nekontrolovanou psycho-sociální skutečnost. Jedná se o možnou reverzibilitu imaginace. V cyklu „Modely – vzory - struktury“ jsou autorovým námětem politicko-socializované struktury v podobě asambláže. V tomto ohledu bych mohl říct, že je předložená habilitační práce autora formálně heterogenní a zakotvena v metaforickém jazyce. Zásadně nenabízí nová malířská východiska, ale konstantní rozrůzněné formální postupy.

Umělecký výkon

Podle předložené habilitační práce je jasné, že zásadním výrazovým prostředkem je pro autora obraz a manipulace s ním jako zásadní forma sdělení, se kterou mnohdy formálně nakládá.

Resumé

Vzhledem k výše uvedeným faktům předloženou habilitační práci akad. mal. Milana Hnata, ArtD. hodnotím v mnoha ohledech jako zajímavou, leč uzavřenou do vlastního pocitu. Za posledních dvacet let se tvorba habilitanta vyvíjela v určitých protikladech. Tyto protiklady nevnímám v jeho směřování jako chybný, ale jako způsob hledání nových výrazových prostředků. Očekával bych, aby skrze určitou soliternost a automatickou polohu tvorby vedl autor otevřenější dialog

s problematikou malby v současném uměleckém diskurzu.

**Na základě výše uvedených faktů doporučuji s výhradami Umělecké radě Vysoké školy
výtvarných umění v Bratislavě udělit akad. mal. Milanu Hnatovi, ArtD. titul docent v oboru
Výtvarné umění.**

doc. MgA. František Kowolowski

vedoucí ateliéru Malby 2, Katedra malby, Fakulta umění Ostravské univerzity v Ostravě